

EL DARRER MONZÓ

L'illa de Maians

Després de publicar una novel·la discutida i polèmica, Quim Monzó trau a la llum un nou recull de contes on juga amb el lector i, també, se'l guanya.

Francesc Parcerisas

Encara que sigui difícil d'explicar-ne les raons, el conte sempre ha estat considerat com una mena de «perla» dintre els gèneres literaris. La necessitat d'un ritme sostingut al llarg d'un nombre forçosament reduït de pàgines, i l'obligació de descriure situacions i personatges amb pinzellades que, per força, han de ser limitades, obliga molt. I si, a això, hi afegiu la voluntat d'un esquema amb nus i desenllaç, la filigrana del gènere esdevé, encara, més complexa, sobretot quan la comparem amb les possibilitats de la parenta gran, la novel·la, que, aparentment (i, ¡ai! si se'n podria parlar, de les necessitats i de les fronteres novel·listiques), es pot permetre molt més grans llibertats de tota mena.

En aquest sentit, als països de parla anglesa, el conte ha estat i és consi-

derat una pedra de toc i una prova de foc. Són pocs els novel·listes que no hi han fet l'aprenentatge, i gairebé es considera obligat el salt del conte breu a la narració curta i, d'aquesta, a la novel·la més extensa. A la literatura catalana, però, salvant les excepcions que calgui (Rodoreda, Calders, Espriu...), el conte sempre ha estat una mena de parent pobre, i són pocs els escriptors joves que es presten a fer-ne el dur aprenentatge.

Quim Monzó (Barcelona, 1952) és una d'aquestes brillants excepcions. Iniciat en el terreny literari com a novel·lista, no ha abandonat mai la narració breu, sovint curtíssima, d'acció ràpida i irònica i arguments immersos en el món universal de la cultura urbana contemporània —*Uf, va dir ell...* i *Olivetti, Moulinex, Chaffoteaux et Maury*—, i, a despit de la seva segona novel·la —*Benzina*, una hàbil narració, que fou discutida i re-

buda amb «divisió d'opinions»—, continua experimentant amb les seves habituals situacions, les seves estructures i els seus estils en aquest nou recull de *L'illa de Maians* (Quaderns Crema, 1985).

D'aquests contes, en destacaria, en especial, un tret no gaire habitual: Monzó ha après a jugar amb el lector. Sap dur el relat al terreny que l'interessa, submergir-nos-hi, fer-nos l'ullet de la complicitat, i, una vegada ens hi té ben engalipats, capgirar la situació obrint la seva intel·ligentíssima caixa de sorpreses. «Casa amb jardí», «Febre», «No tinc res per posar-me», «Halitosi» o «No n'estigui tan segur», són petites peces mestres del gènere i em penso que el capgirament de la lògica estricta, que sembla gairebé un homenatge a autors com Buzzatti o Calders, està tan empeltat del món monzonià que ens obliga a seguir-lo amb la mateixa fidelitat amb què, als anteriors reculls, ens duia el món del verisme quotidià actual.

La llibertat de solucions que ha guanyat, així, la seva escriptura pot enriquir amb tocs inesperats la seva obra novel·listica. Podem conformar-nos, però, llegint-ne els contes: en aquest difícil gènere, Monzó ja ha aconseguit d'excel·lir-hi com cap altre professional de les darreres generacions. □

Monzó: una brillant excepció.

FERRAN SENDRA